Ч. 50. Чернівці, неділя дня 4. (16.) червня 1895. Речник XI.

БУКОВИНА

Передплата
на „Буковину“ разом з ілюстр. додатком „Неділя“ виносить:
на цілий рік 10 зр. — кр.
„ чверть року 2 „ 50 „
„ місячно — „ 85 „
для заграниці 15 рублів або 24 франків.
Поодинокі числа по 6 кр. в бюрі ґазет Л. Горовіца в Чернівцях, ул. головна ч. 17.

ВИХОДИТЬ:
у вівторок, четвер, суботу і неділю.

Редакция і Адміністрация „Буковини“ находить ся в Чернівцях (ул. Петровича ч. 2), куда всі дописи адресувати належить. — Бюро редакциї отворене щодня від 8. рано до 8. вечером.

Переображенє народовства.

(Статя надіслана зі Львова).

(Дальше).

Ми знаємо відповідь; а може й не знаємо. Скажуть нова ера! Дивно! Попередникам якось не перешкодили ні Ґолуховский ні Черкавский — сї робили своє, а ми своє, а тепер все попсувала нова ера! Попсував Романчук, бо не повідомив москвофілів, що робить нову еру; попсував Барвіньский, бо голосував за одним фідеїкомісом (отсей тяжкий закид видумав з наругою др. Олесницкий! — иньші закиди такі самі); попсував Вахнянин, бо виправдав звісні слова галицкого намістника, і т. п. і т. п. Ба — попсувало правительство! — оно „не додержало“ пос. Романчукови слова що-до „зміни системи“ (дивно! що хвиля „хтось“ або „щось“ псує п. Романчукови всї его пляни так, що він зовсім стає безрадний і все то „вижидає“ то „завертає“); ба — правительство віддало нас на жертву Полякам!... І хто се говорить?! Поминаємо вже, що говорять се і такі „опозиціоністи“, що брали субвенциї від правительства на переведенє свого вибору, такі, що осягнули мандат тілько дякуючи помочи правительства, такі, що ховають ся як найглубше в шкаралупку перед кождим крикуном москвофільским, навіть явно платним, а нї — то дають себе за ніс водити на пояску „примиреня партий“ — щоб тілько досадити Барвіньскому. Але то відкликають ся так до правительства, его урядників і шандарів і ті, що опроче заперечуючи правительству нераз всякого права вглядати в народні справи, а покладаючи ся на свій „вільний“ вибір на посла, голосами народа, уважають себе, і лише себе єдино покликаними „заступниками народа“. Правительство повинно їм бути по їх волї, а нї —!

Якже супротив сего, на ділї, поступає се правительство? Розуміє ся, вже зараз таки по прилученю теперішної Галичини до Австриї, правительство чи-то налякало ся Русинів, чи-то подобались они ему так дуже, чи змилосердило ся над ними — досить — що заопікувало ся ними: дало їм осьвіту, поліпшило їх побут материяльно і морально однаково — селян чи духовеньства. А руководив правительством: интерес держави — не що иньшого, і се виразно зазначила уже цїсарева Мария Тереса супротив львівского крилошанина Ґудза. Адже не обманюймо себе: правительство може числитись з нами, так як і ми з ним лише в інтересї своїм власнім! А яку-ж силу ставимо ми супротив правительства? Ми можемо бути для него пожиточні, і оно старало ся і старає ся нас приєднати, але чи можемо ми щонебудь — як на тепер — вимогти силою? Чи зможемо перевести хоч одного посла, коли правительство і Поляки завозьмуть ся? Показали се вибори в Коломийскім і многі другі. Богато-ж то вимогли Молодочехи? А они чей трохи сильнїйші від нас і колиб уже було треба, то правительство радше уступить їм, як нам. Не обманюймо себе: ми не вимогли доси і не можемо вимочи на правительстві нічого, нї одної паралельки, нї одного напису руского, нї одної концесиї на поли економічнім. А коли нам правительство се або друге дає, то зовсїм не для того, щоб у нас була сила вимогти се, але для иньших причин. Наші посли можуть тілько інформувати правительство, упоминатись — вимогти що-небудь не мають спромоги. Можуть хиба ужити такого підступу, що дадуть ся вибрати, а потім почнуть — по просту — дрочитись, тай то не дуже, але чи се вже верх мудрости політичної?

ОКСАНА.

Образок з минувшини.

Нап. М. МАКСИМЕНКО.*)

(Дальше.)

За два місяцї по тім спітканю князь Володимир ходив замислений по тій самій алеї, де вперше побачив Оксану. Сам він перед собою мусїв признатись, що дуже горяче покохав молоду селянку. Але щож далї буде? Вже він пробував казати їй про те, та она его слухати не хотїла і затуливши очи фартушком, утїкала як молода, сполохана серночка. Инчим разом він заніс їй два рядки перепишних коралїв, що по них сам навмисне їздив до міста, але она усунула руку, що тримала дарунок і мовила не дивлячись на нього:

— Не треба менї ваших коралїв, паничу; як би я на себе взяла таке намисто, то люди гомонїли-б, що я за них продала мою славу дївочу.

А кажучи те, она мала думний вираз — нїби королївна, так що знесьмілений він не налягав більше.

Коли спіткавши знову, він хотїв було взяти Оксану за руку, то она усувалась, мовлячи рішучим голосом:

— Ідїть собі, паничу, бо як люди зобачать, що раз-у-раз за мною ходите, то певно скажуть, що менї треба буде обтяти коси. А нехай марно згине той, хто-б сьмів так сказати — додала она зчервонївши: і понуро блиснули еї чорні як осїнна ніч очи.

Князь Володимир згубив сон, нїчого не їв і як мара блукав цїлий день по темних алеях в парку.

Вчора нарештї не здужавши сам знайти виходу, пішов поради шукати до стрия Грицька. Старий вислухав его терпеливо, двічи шарпнув свого вуса; і коли небіж, скінчивши своє оповіданє, сидїв смутно звісивши голову, то старий запитав его байдужим на позір голосом:

— А що хочеш ти далї робити? знеславити дївчину?

— Але-ж, стрию? — кликнув обурений молодик — я Оксану справдї кохаю і хочу з нею одружитись — додав він тихше.

— Ну, й що-ж! — відповів старий, задовольнено усьміхаючись — ну, й що-ж? то дружись. Не потребуєш так тихо про те говорити, наче про гріх який. То дружись, коли тільки она тебе схоче, бо бачиш, я чув про Грицька млинарчука...

Молодий князь махнув рукою.

— Дядьку мій, може теж я потрафлю більше подобати ся жінкам, ніж Грицько млинарчук. Але Оксана ще дуже молода, я-б волїв радше, щоб у Львові або в Києві перебула она з три роки принаймні, а за той час... Тільки що на те скаже батько? — додав він тремтячим голосом.

— Побалакай з батьком — відповів помалу князь Грицько, а коли нї до чого не добалакаєш ся, то я тодї попробую.

— Слухай, Володимире — казав князь Грицько, плескаючи по плечу небожа, що сидїв на лаві під липою і з захватом сердешним чекав, поки скінчить розмову стрий з батьком: справа уладнала ся так-сяк. — Батько дає тобі повну волю поступовати, як тобі каже думка і серце, з умовою проте, що ти зараз виїдеш до Франциї і Італії на два роки, що через той час про Оксану жадних не будеш мати звісток, а коли повернувши не зміниш заміру і по давному кохати-меш еї, то віддаш еї до Львова на три роки, а потім і поведеш з Богом до шлюбу.

Молодий чоловік гірко усьміхнув ся.

— Батько не сподїває ся тріволости моїх почувань — сказав він — і гадає, що то каприз недійшлого розуму, що не вивітрили ся з него ще нездорові теориї хлопоманьскі, як се він висловлює ся. Згода, нехай так буде, най менї пропадає пять років житя. Їду за границю і повернувши, переконаю батька, що засади і ідеали не зміняють ся так легко, як єму здаєсь. Дякую тобі, дядьку — мовив він далї з запалом стискаючи руку старого, — ти пересьвідчиш ся, що я вартий твоєї поваги — і що не на словах тільки чую ся сином тої землї, котру дитиною ще навчив ти мене кохати.

Старий князь подивив ся зрушений на небожа.

— Добре сказав єси, Володимирку, добре сказав, — воркнув дядько — їдь, хлопче, з Богом, а вернувшись до роботи берись, бо рук мало, а роботи богато!

І обнявши молодика, пішов важкою ходою до своєї хати.

Може. Може бути, що ліпше замість порозуміватиеь з правительством і упоминатись, хочби надармо, може оно і ліпше гратись в „опозицию“, держатись осторонь, та принагідно копати під другими яму. Може й ліпше. Посли можуть дещо зробити працею, не мнимою „опозициєю“ — але они станут правительству прямо зовсім злишні, коли правительство побачить, що загал суспільности чи народа зовсім не вартує того, щоб з ним числитись. Не знаємо, як оно кому здає ся: нам же здаєсь, що така „опозиция“, як єї тепер бачимо, може хиба збити загал з пантелику, бо ся „опозиция“ — мертва, без діл. А до діла, як ми то уже висше сказали, є у нас поля доволї, тож тим гірша така опозиция, що волить воювати „штучками“, та ще думає, що се верх дипльоматиї. Меньше о ню, прийде другий і скаже: а от, я ще більший „дипльомат“! — Але що має на се сказати суспільність, нарід? Правительство, „система“ правительства, не можуть ніяк оправдати недбальства та путаниці одиниць.

На початку 80-их років здавало ся, що наші народні діла стали на дуже добру дорогу. Особливо-ж замітні були всюди неоцінені завязки орґанізациї наших сил. „Зрадник“ Ол. Барвіньский працював собі тихо в Тернополи, Вахнянин писав в „Дїлї“. Коло „Дїла“ зібрала ся була спора громада співробітників; писали старші, такі як Качала, писали молодші, такі як В. Навроцкий, трудив ся щиро радикал Ів. Франко. Ще і по смерти Волод. Барвіньского здавалось якийсь час, що діло піде успішно дальше. Та по 2—3 роках почало ся рвати. Ряди співробітників зрідли — не лиш через смерть, се було-б звичайне, але одні співробітники по других почали замовкати, або глядати нового, вдячнійшого поля для своєї праці. Нові-ж не являли ся, а ті що час до часу показувалися, замешкували в „Дїлї“, так сказати-б, як — в гостинници.

Чогось чи когось не стало. Можна сказати: не могло инакше бути! Га, хто хоче і може, нехай сему вірить, що не могло инакше бути. Але для чого не могло? Провід обняв п. Романчук, ніхто не робив єму перепон, всї звертались до него щиро, часом навіть з великими надіями. Піддержували єго такі люди, як Гладилович, Целевич, а на провінциї такі, як на пр. в Калущинї Гнат Рожаньский. Між послами знайшлись прекрасні молоді сили, згадаю лише Ник. Січиньского. І проводив п. Романчук яких 12 літ... Чи може скаже: „нї! я не проводив!“ -- бо з ним нїколи не можна допевно знати, що він властиво думав та робив, думає і робить!! Який же стан затсав, а який лишає?

(Дальше буде).

„Polonismul din Bucovina“.

З нагоди заборони уживаня польскої мови на зборах робітників в Чернівцях, Gazeta polska виступила против нас з арґументом також таким, що ось то ми Русини більше завзяті і несправедливі для Поляків, ніж самі Волохи. Тимчасом завелась та ґазета на симпатиї Волохів, бо волоска Gazeta Bucovinei в чч. 37. до 41. далеко не так написала, як би собі того буковиньский Поляк міг бажати. Тепер Gazeta Polska на статї волоскої часописи не находить відповіди, за те на підставі сплетень пише о полякофобії у Русинів, забуваючи притім, що до полякофобї найпершу причину дають самі Поляки. Заглянувши в галицкі відносини можна о тім найлекше переконати ся ..

Ми хочемо вскороченю познакомити наших читачів зі статями Gazet-и Bucovinei, почім розберемо близше справу польонїзациї на Буковинї.

„Польонїзм — каже Gaz. Buc. — є чуже тїло в нашім орґанїзмі політичнім, котрий не асімілює ся, не аклїматизує ся, а витворює заколот, неспокій і т. п.

Польонїзм вступив до Буковини, коли она була округом Галичини, через урядників-Поляків, котрі занесли мову польску в бук. уряди і сальони. По відовремленю Буковини від Галичини що-до політичної управи, проголошено знов право німецкої мови, але польска мова панувала ще пів-офіцияльно в бюрах урядових, позаяк в судових і скарбових справах, а й що до кат. єрархії остала Буковина й на далї в зависимости від Галичини. До того з часом прийшла ще й зависимість в справах зелїзничих. В сих урядах а навіть і в політичних займають Поляки висші становиска, помагають і на далї Полякам галицким діставатись до сих урядів, наколи буковиньска молодїж волоска, руска, жидівска і німецка мусить глядати хлїба за границею. Се одна частина правдивого характеру польонїзму буковиньского, чужого політичного пановання над нами.

Крім того відновляє і скріпляє Галичина неустанно польонїзм на Буковинї, висилаючи сюди все нових піонерів-урядників, а не приймаючи їх більше назад. Таким способом піддержує ся зависимість Буковини від Галичини, таким чином не може польонїзм на Буковинї з'асімілювати ся, через те нема й місця в урядах для Буковинців.

Піонери польскі не можуть тепер як колись силою свого уряду піддержувати польонїзм на Буковинї і роблять се про те двома способами: По перше в своїх численних товариствах, в котрих піддержують різні цїли польонїзму посеред бук. Поляків, дбаючи про те, щоби бук. Поляки не злились із другими народами, але щоб уважали всїх за відрубних, чужих, а за рідних тілько Поляків ізза границї.

В політичнім житю на Буковинї приєднують Поляки собі Вірменів, ідентифікують католицизм з польонїзмом, голосять „що кат. Русини з неба, а православним забороняє їх ортоґрафія вступити до раю“, роз'єднують сю (руску) часть населеня, вяжуть ся з різними сторонництвами, щоби викликувати невзгодини, спори, борбу, хіснувати з них і скривати властиві цїли польонїзму, котрих прочі партиї не добачають, а вяжуть ся з ним одна проти другої.

Сю подвійну дїяльність польонїзму піддержує не тілько галицка преса польска, на те є й осібний орґан на Буковинї, котрий знає й ширить задушевні бажаня польонїзму, представляючи їх яко ідеї і аспірациї населеня буковиньского, яко голос публичної опінії на Буковинї.

Польонїзм є проте чужим тїлом в нашім політ. орґанїзмі, що не може з'асімілюватись і через то утримує ся сей орґанїзм у вічнім хоробливім роздразненю. Політ. польонїзм на Буковинї є можний чинник галицкої експанзиї, він інспірований з Галичини і ґравітує до Галичини.. Через те забирає заборона польских промов на публичних зборах в Буковинї зовсім иньше значінє, як те, яке їй приписують пропаґатори польонїзму.

Дїяльність і вплив такого фактору політичного, що інспірованой з иньшої провінциї і ґравітуює до иньшої провінциї, котрий приводить адміністрацию місцеву в конфлїкт з иньшою провінциєю. мусить управитель, що знає й шанує своє завдане, вгамувати. На те не треба осібного параґрафу, бо се виходить із автономічної окремішности і законної независимости Буковини, котру загрожує польонїзм, що виходить із впливу Галичини противного самоуправі Буковини в цїлях експанзивних Галичини, з наслїдками заколоту політичного на Буковинї, а з тенденциєю

— Забудете ви на мене, паничу-соколе — мовила Оксана, стоячи спершись на двері, і затуляючи фартушком очи повні слїз — забудете ви мене, а всї люди показувати-муть на мене пальцями.

Але молодий князь щирим був, коли мовив Оксанї, що єї нїколи не забуде; щирим був, коли єї просив, щоб ті два роки чекала на нього і не дозволяла Грицькови, щоб він єї кохав; щирим був, коли з слїзми цїлуючи очи дівчинї називав її своєю єдиною милою. А она заспокоївшись з[illegible]рою горнула ся до нього і усьміхаючись крізь сльози шепотїла:

— Повертайте хутше, паничу-соколе, я на [illegible] чекати-му і не дозволю Грицькови кохати мене.

Веселий огонь тріщав на комину, біля котрого вела ся жвава розмова. Князь Володимир, два місяця вже повернувши з заграницї, з запалом оповідав маршалкови про красу Італїї, про чуда Парижа, що і бавить і учить тих, що бавити ся хочуть і вчити ся бажають.

— Скільки-ж ти бавив ся за границею? — запитав на останку маршалок.

— Два роки і кілька місяців і коли-б не листи від батька, охоче-б ще другі два роки зоставав ся.

— А твоя ідилія з якоюсь селяньскою дівчиною, що здає ся, повернувши, ти з нею мав оддружити ся, на чому скінчила ся? Жінка менї щось дуже романсового оповідала,

Князь Володимир махнув рукою.

— Як звичайно ідилії, розтопила ся в проміню італїяньского сонця.

— А може в проміню гарних очий Італїянок? — запитав усьміхаючись маршалок.

— Всяко там бувало, — відповів теж усьміхаючись молодий князь. Батько все то полагодив з великим тактом. Покликав дівчину з матїркою, розмовив ся з ними спокійно і рішучо сказав, що єї видає замуж за давного її адоратора Грицька-млинарчука і подарував їй хутір Загребя зі ставом, млином і лїсом. Дівчина була розсуднійша ніж він сподівав ся, спокійно і мовчки приняла батьків подарунок і звістку про своє відданє. Тільки коли батько їй оголосив, що і хутір і млин я їй даю як дар передслюбний, зблїдла, а понурий блиск очий закрила спустивши вії.

Князь замовк, а по хвилї мовив далї трохи тремтячим голосом.

— Що хочеш, маршалку? Кождий з нас мусить заплатити данину молодощам і зачерпненим в унїверситетї теориям, що цїлком як алькоголь дїють на мозок. Цїлі чотири роки чуємо без перестанку слова: „засади... обовязок.., спокута... праця для люду... на перед....! Щож дивного, що упєш ся тими словами, як шампаном і робиш Бог-зна-що. Щасливим ще можеш назвати ся, коли таке полагодити можна, як наприклад моє батько полагодив...

А гарна була та Оксана! Тепер змарнїла, зблїдла. Але два роки тому чудово гарна була. Завтра їх весїлля, на яке мене запрошено і я мушу піти. Ходи зі мною, маршалку, а переконаєш ся, що добру маю вподобу.

Як то щасливо — сказав маршалок запалюючи с'ґаро — що хлопки фільозофічнійше задивляють ся на житя, ніж наші панї, вызволяють нас від своїх слїз, спазмів і т. д.

— Я дуже бояв ся прикрих сцен — відповів молодий князь, — і надивувати ся не можу, що так спокійно все полагодилось.

— Слухай, Володимире — сказав ма те маршалок, кладучи єму рукуна плече — щоб плакати, треба кохати, щоб кохати, треба чути, щоб чути, треба мати серце, а чи-ж они мають серце?

(Дальше буде).

усунути лінії правних границь межи Галичиною і Буковиною, і злучити те, що розмежено основними законами цісарства і конституцією обох країв. Сему міг би президент Буковини противитись з повним правом і в більшій мірі ніж забороною польских промов публичних; але було-б ілюзиєю й подумати, що котрий небудь з президентів мав би відвагу піти так далеко. Що-ж стало ся? На зборах робітничих маловажних, на котрих могли-б говорити навіть по польски, являють ся висланці галицкі, котрі ради-б защепити і в нас социялізм. Такий вплив потребує доконче контролї, а позаяк висланий урядник не вмів і не обовязаний уміти по польски, отже й не міг би був докладно контролювати польскі промови галицких аґентів социялістичних, проте й заборонив польскі промови.

З тої самої причини управнене правительство заборонити всякі польскі промови на зборах польских товариств, огнищ польонізму, котрий правительство має право би навіть обовязок пізнати докладно й наглядати.

Не о польску мову і права бук. Поляків розходить ся тут, бо їх ніхто не скривдив. Самі Поляки признали в своїм донесеню, що польску мову вживають у школах і костелах А розходить ся тут о польонізм. Се доказує і та обставина, що они із своєю жалобою вдались до галицкого „Кола“ польского, а не до кого иншого.“

В послїдній (V.) статї славить „Gazeta Bucovinei“ політичний змисл президента краю, що в так короткім часї пізнав ся на небезпечности польонізму для Буковини, за те ганить політичні сторонництва на Буковинї, що одні можуть виділити се чуже тїло із свого орґанізму, але не добачаючи небезпечности, не дбають про него, ба навіть спомогають єго. Зробивши далї легенький закид волоским послам, що, хоч они в коаліциї ідуть з Поляками, повинні-б побивати польонізм, каже „G.-B.“, що не йде тут о польску мову, Поляків, Вірмен і Русинів, що називають себе молодими, а о польонізм, о політ. вплив Галичини на Буковину, котрий повинні би поборювати всї щирі Буковинцї. Але наші політ. сторонництва находять ся в неладї, лїберали мають иньші интереси, а не краєві, „наші Молодо-Русини більш молоді, чим правдиві Русини, і польонізм може буяти на Буковинї.“

„Наколи-б, — кінчить G.-B. — товчок даний правительством міг збудити наші сторонництва з їх несьвідомости, щоби пізнали і виняли із взаїмної борби хоч отсей интерес Буковини, на котрий президент немов пальцем показав, тодї багато-б скористано. Не все, але богато, бо щось є несказано більше, ніж нїчо. Порозумінє і згода в однїській точцї жизненій краю могли би стати ся початком цїлковитого порозуміня дотично недостатків краю, початком повної згоди в аспіраціях для добра краю, оставляючи політичній борбі тілько вибір і уживанє средств, щоби угодити деяким потребам правдивим і знаним. І тілько коли сторонництва наші політичні, коли політики наші порозуміють ся що-до потреб сего краю, тілько тогди найде наше політичне житє певні підвалини, буде обявлятись рухом правдивої жизненности і найде опісля розвій природний й здоровий. Тілько тогди перестане загальна неміч бути ознакою нашого орґанізму політичного, уступляючи здоровю і тревалости.

Наколи-б се вийшло в наслідок товчка, котрий немов дало нашим сторонництвам правительство, могли би ми сказати без резерви і скритих цїлий, що теперішний президент краю положив заслугу около житя політичного Буковини.“

Так написала Gaz. Buc. Ми о тім поговоримо другим разом.

Справи парляментарні.

(Від справоздавця „Буковини“).

Відень, 13. червня 1895.

Лївиця лїберальна грозить ще заедно виступленем з коаліциї і відкликанем заступників своїх (Пленера і Вурмбранда) з кабінету, наколи би Словінцї мали одержати низшу утраквістичну ґімназию в Цілеї! Нинї відбувають ся наради в клюбі лївицї, а на понеділок скликались всї лїберали, щоб остаточно порішити своє становище до правительства і сторонництв коаліцийних. В поінформованих кругах говорять, що лївиця не зробить ще крізи по ухвалї позициї цілейскої в комісиї буджетовій, а виступила би аж тогдї з коаліциї, як би повна палата посольска приняла сесю позицию. Праса німецка, іменно Deutsche Zeitung і N. Fr. Presse, накликують лїбералів до рішучого виступленя. Они уважають теперішну коаліцию погубною для німецтва долитавского. Полякам і консерватистам німецким кидають віденьскі дневники зрадою в очі та недодержанем условій, на яких лїберали приступили до коаліциї. Який конець возьме цїла та справа, не хочемо пересуджовати. Але з огляду, що справу цілейску вишрубовану лиш штучно до значіня політичного; знаючи, що лїберальна лївиця, виступивши з коаліциї, тим самим убила би себе сама; що богато членам клюбу лїберального пахнуть вже нинї портфелї мінїстерияльні — думаємо, що в рішучій хвилї лївиця отверезить ся і хоч нерадо, але таки силою проковтне гірке зеренце цілейске.

До справозданя о ходї розправ в справі цілейскій в комісиї буджетовій додам, що на засїданю 11-го червня заявилось і „Коло“ польске устами ґр. Пінїньского рішучо за заснованем утраквістичної ґімназиї в Цілеї. Пінїньский висказав при тім максиму, що кождій народности треба подати средства до єї культурно-національного розвою. Він не зважав на се, що німецка більшість стирийского сойму була противна жаданю Словінцїв. Се характеристичний прояв, котрим зneґовано право соймових більшостий до насилуваня і кривдженя меньшостий національних. Максима та сьвідчить о розвиваючім ся почутю більшої справедливости супротив меньшостий національних. Такого прояву не подибуємо в ері ґр. Таффого.

Опозиция добирає всяких можливих средств, щоб лиш спиняти позитивну роботу парляменту. Вчерашне засїданє палати тревало від 10-ої години рано без перерви до $1^1/_2$ години в ночи. Молодоческий посол Дик говорив повнї три години. Поставлено вчера до поодиноких параґрафів закона податкового 97 поправок. Перед голосованем над кождою поправкою жадає опозиция на основі §. 62. діловодства 10 мінут перерви, щоб мовто нарадитись, як голосувати? Парляментаризм зводять Молодо-чехи вже ad absurdum Не бракує і бурливих сцен від часу до часу. Інвективи падають на всї сторони. Посли ганьблять ся взаїмно.

Слухи о можливім розвязаню парляменту суть безосновні. Як довго засїдають делеґациї спільні, так довго принайменьше палата посольска не може бути розвязана, бо делеґати втратили би через то свої мандати. З розвязанем палати упали би і всї доси в части покінчені роботи, як і реформа податкова і реформа процедури цивільної. Треба би починати все знов — як каже ся — з кінця. Правительство показалось би дуже слабим, наколи би улягло обструкциї. Против обструциї треба вивести в поле витревалість і як найзимнїйшу кров,

Дрібні вісти.

Чернівцї, дня 15. червня 1895 р.

Руский народний театр переїде з днем 17. с. м. з Товмача до Станїслапова, де дасть 12 представлень.

З'їзд членів галицких правничих товариств відбуде ся в Станїславові в днях 29-го і 30-го червня с. р. В часї з'їзду будуть відчити з поля праводавства і відбуде ся прогулька участників до Вороняниї.

Стипендиєю ім. Тараса Шевченка надїлило товариство „Просьвіта“ п. Миколу Івасюка, артиста-маляра в Монахові.

Молоді „просьвітителі“ З села Кучурова Малого (в заставнецкого судового повіта) довідуєм ся що слїдуючі цікаві подвиги румунїзациї. Підчас Зелених Сьвят прибули до сего села черновецкі гостї (переважно молодїж) але не на звичайну гостину, лишень аби збудити серед тамошної рускої шляхти волоске почутє. Маючи вже на місци ревного одномишленника в особі звістного влахмана пароха Гр. прибувші гостї пустили ся на наших селянів тай давай їм (розуме ся по-руски) викладати про першеньство Волохів на Буковинї і про то, аби наші рускі шляхтичі перекидали ся у Волохів... Особливо дораджували, аби наша шляхта посилала своїх хлопців до черновецких шкіл, а пани обіцяли що вже они пороблять з них Волохів „кум се каде“ (як належить ся). Дивно, чому то волоска молодїж не йде просьвічати свій волоский нарід під Сучавою та коло Кимполюнґу, хотяй там страшна темнота між народом; дивно, що волоскі народолюбцї вибирають ся межи рускі люди, хотяй у нас, слава Богу, є вже й свої власні люди, котрі закладають читальні і взагалї дбають про народну просьвіту. Але для таких румунїзаторів все одно, чи чоловік є розумний чи нї — лишень аби був Волох! От вам крайна темнота та запеклість...

Руских книжок в Чернівцях не можна майже нїгде дістати. Шкільні книжки ще продають ся в тутешних книгарнях, але й то значно дорожше ніж в Коломиї або у Львові. За то якої иньшої поучаючої або забавної книжки рускої у наших черновецких книгарів не дістанете. Що-ж се за диво, аби в містї, де мешкає звиш одинацять тисяч Русинів, і до котрого сходять ся зі всїх сторін тисячі руских людий — аби в такім містї не можна було дістати рускої книжки! А то для кого друкують ся в Галичинї хороші і пожиточні книжки, як не для руского народу? Німецкі книжки хоч би з Берлина продають ся в Чернівцях, але книжки зі Львова дістати не можна, бо она руска. Коли книгарі пп. Шаллї і наслїдники Пардінїого не будуть держати руских книжок, то Русини мусять старати ся о осібну руску книгарню в Чернівцях, бо як з одної сторони байдужність буковиньских Русинів винна тому, що книгарі про їх потреби забувають, так з другої і книгарі мабуть поняття о тім не мають, що є і рускі книжки на сьвітї.

Дякôвскій Гласъ. Під таким заголовком почне від 1. липня с. р. виходити в Станїславові раз в місяць нова часопись, призначена для дяків. Передплата до кінця року виносить 1 зр. Редактором буде п. Гнат Полотнюк, управитель катедрального хору в Станїславові.

Русин від паради. Панове Волян, Тимїньский і о. Бежан з обуренєм відпирають закиди, що они не Русини, але в практицї під своєю рускою фірмою служать Волохам, забуваючи про Русинів. Найновійший доказ сего дав о. Бежан, член „руского“ клюбу, протоєрей в Станївцях, котрий в чисто рускім деканатї черемошскім відзиває ся до переважно руского духовеньства лише по волоски, о чім сьвідчить єго письмо з дати: Станївцї 14 (26) мая 1895, котре починає ся від слів „№ 26. Cătră venerabilă prestime“ і т. д, Єсть право церковне, котре в приходах, замешкалих в більшій части Русинами, каже уживати рускої переписки, але се право не обходить Русина о. Бежана. „Русин“ впр. о Joan R. de Bejan, що так завзято виступив против рускої управильненої правописи шкільної, сам старає ся ущасливити черемошский деканат волоскою культурою. Великий нам хосен з таких Русинів від паради!

Зміна властителів. Посїлість Мариямпіль, Волчків і Освальдівку в повітї станїславівскім купила від ґр. Освальда Потоцкого панна Мария Торосевичівна за 300.000 зр.

Для кокеток! Кокетерия анґлійских дам винайшла нове поле, на котрім штука з'уміє поправити і надгородити те, чого природа не дала. Від якогось часу жиє в Льондонї винахідник штучних рісниць і бров. Що довгі рісницї можуть зір зробити дуже милим і задумчивим, се знають не лише поети, але й кожда женщина, а що густі і прості як шнурочок брови украшають лице, се знає також кожда доня Еви. Операция, щоби мати штучні рісницї і брови, зовсім не

легка, але що не зробить женщина, коли знає, що зможе своє личко прикрасити так, аби оно зробило бажане враженє! Дуже тоненькою іглою всаджує ся волосє, очивидно тої самої барви що й волосє па голові, в край вік; але се дає богато короводів і треба богато витревалости „пациентки“. Через пів дня мусить „пациентка“ носити очи завязані хусткою, вмоченою в олійок. На другий день нема й сліду тої операциї і очи блищать поетичним сьвітлом, що так дуже притягає мужчин. „Фабрикация“ бров ще труднійша, але не забирає так богато часу. — Якийсь поет сказав, що Бог дав женщинам рот, щоби говорили, а очи, щоби відповідали. Від тепер ще меньше можна буде вірити в щирість таких відповідий.

Росийский наслідник престола кн. Юрий тяжко хорий. Іменно довідує ся Berliner Tagblatt з Петербурга, що у престолонаслідника наглі сухоти і що одно єго легке цілком заатаковане, так що він віддихає вже лиш одним легким.

Огні. В Кутисках повіта товмацкого, згоріло 12 господарств. Шкода 6.000 зр. в малій части обезпечена. Причиною огню було, здаєсь, підпаленє. — В Белзци, повіта золочівского, згоріло 7 господарств. Шкода 8.500 зр. переважно обезпечена. — В Воютичах, повіта самбірского, згоріли три господарства. Шкода 1.000 зр. в части обезпечена. — В Тисьменици дня 2-го с. м. по півночи вибух огонь в коморах реальности руского брацтва побіч церкви, потім занявла ся камениця братска, де мешкає жандармерия, вкінци згоріло ще пять сусідних будинків. Трудно було до огню приступити, бо в деревяних коморах був склад амуниції для загального ополченя і 6000 патронів вибухало раз-пораз. О годині 3-ій в ночи прибула сторожа огнева з Станіславова і огонь придушила. Всї будинки були обезпечені: в Краківскім товаристві на 5000, в „Днїстрі“ на 2600 а в „Фенїксі“ на 1200 зр.

Помер. Роман Заремба, студент IV. року фільозофії, у Львові в 25-ім році житя.

ТЕЛЄҐРАМИ „БУКОВИНИ“.

Відень, 15. червня. Сюди приїхав намістник Галичини, ґр. Баденї, і конферує з поодинокими мінїстрами в справах парляментарних. Лївиця покладає на єго посередництво великі надії.

Відень, 15. червня. На вчерашній нараді лївиці в справі цілейскої ґімназиї мінїстри Пленер і Вурмрандт зложили свої портфелї до розпорядимости лївиці.

Рим, 15. червня. Нововибраний президент палати, Віля, не зможе довго утримати ся на своїм становиску.

Париж, 15. червня. Вчера помер тут Руіз Зоріля, кількаразовий ішпаньский президент мінїстрів; потім він був проводиром революціонїстів, 1880-го року єго засуджено на смерть, але вкінци уласкавлено.

Атени 15. червня. Новий президент мінїстрів Деліяніс предложив парляментови буджет на рік 1895; видатків констатовано меньше о 5 мілїонів як тогід. Заразом предложено проект закона о публичній раді. Президент мінїстрів заявив, що порозумінє з вірителями держави наступить в обопільнім интересі обох сторін.
